

HISTORIÆ
FUNDATIONUM
NONNULLORUM
MONASTERIORUM
INSIGNIUM PER PARTES
BAJOARIÆ

AUTHORE

ANDREA PRESBYTERO,
Ratisbonensi & Can. Regul. S. Augustini ad
S. Magnum in Pede pontis.

HISTORIA
FUNDATIONUM
MONASTIORUM
BAYARIAE
ANDREA PRESBYTERO
Ratisbonensi & Can. Regio. & Augustini ad
S. Maternum in N. S. Pontia

HISTORIÆ
 FUNDATIONUM
 NONNULLORUM
 MONASTERIORUM
 INSIGNIUM PER PARTES
 BOJOARIÆ.

§. I.

De Monasterio Sancti Emmerani Ratisponæ.

Beatus Emeranus in Civitate Ratisponensi Virtutibus claret & Signis. Cujus Epitaphium ibidem in Monasterio sui Nominis ante Altare S. Georgii Martyris hoc est: „Emeranus Pictaviensis Episcopus prædicando verbum Dei venit in Bavariam, & ibidem in Hellendorff pro Christo passus est, anno Domini DCLII. & hic primo tumulatus est.“ Ubi diligenter advertendum, (& sunt verba Magistri Conradi de monte puellarum in Chronica sua) quod olim temporibus paganismi & infidelium in illo colle ubi nunc Monasterium B. Emerani est situatum, tunc extra muros Civitatis fuit Lucus arborum Sylvestrium, ubi diverforum Simulachra Idolorum ab infidelibus colebantur. Quâ superstitiosâ stultitiâ hominum tandem divina volente gratia evanescente, & fide Catholica parumper stillante, ibidem Luco deposito viles casæ pauperum hominum suburbanorum civitatis constructæ fuerant, & intra easdem casâs humile oratoriolum, in quo consecrata fuit ara per Christi fideles tunc tenuiter clarentes in honore B. Georgii Martyris. Quæ Capella tugurii more ibi steterat, & ara hæc in dicto Monasterio in honorem prædicti Martyris hodie cernitur ad latus australe versus ambitum Monasterii præfati. Ante quam aram etiam publicè videtur hodie S. Martyris Emerani Epitaphium & Sepulchrum: nimirum antequam B. Martyr in eadem Capella Domino jubente quiescere voluit, & extremi sententiam examinis præstolari. Quia quàm primum docendi gratiâ populum in fide orthodoxâ in Ratisponam se transfulisset, post crebros frequenter labores circa gregem Domino nostro Jesu Christo lucrandum in prædicta Capella tumultui hominum aliena, ipse felicissimus præful solus soli Deo Vigiliis & orationibus consueverat angelica meditatione vacare. Sed quis suis temporibus sedi præfederit Ratisponensi Episcopus, non invenio, nec ibidem ipse electus seu Præfectus Canonicè præfuerat, sed casualis & adventitius Pater Pastor tantum: cui Clerus Civitatis in exequiis suis (ut in Legenda Ejus scribitur) reverentiam exhibuit magnam. Utrum autem Clerus ille tunc habuerit Episcopum vel non, penitus subticetur.

De eodem. Anno Domini DCXCVII. Leo, (qui & Leontius) depulso Justiniano regnare cepit. Hujus Imperii anno primo Appollonius primus Abbas Monasterio Sancti Emmerani Ratisponæ præficitur.

Anno Domini DCCLII. Simpertus Ratisponensi Ecclesiæ præficitur Episcopus. Hic anno regiminis sui XXXII. vel XXXIII. Monasterium S. Emerani Ratisponensis magnificè fundavit, jussu & sumptu Karoli Magni, eo tempore quo Karolus Magnus Patritius Romanorum adhuc fuit, id est pater & tutor viduarum & pupillorum.

Anno Domini DCCCLXXXVIII. Arnolfus regnare cepit, regnavitque annis XII. Hic Arnolfus anno VII. regni sui à Formoso Papa coronatus, Imperatoris & Augusti nomen fortitur. Hic præ cæteris regni sui locis Ratisponam Bavaricæ Metropolin dilexit. Unde etiam ob honorem pretiosi Dei Martyris Emerani muros ejus ampliavit & auxit, Monasteriumque dicti Martyris plurimum adornavit, ac largis possessionibus locupletavit. Hic cum triumpho de Gallia à cæde Nortmannorum in Bavariam rediens, ossa S. Dionysii Areopagitæ secum tulit, quæ quamdiu incolumis vixit, secum retinuit. Tandem mor-

tem sibi imminere sentiens, S. Dionysii ossa dicto Monasterio perpetuò servanda tradidit, una cum Evangeliorum libro, id est, plenario. qui sic auro ab extra ornatus est gemis que pretiosis, intus vero litteris aureis scriptus per singulos Margines omnium foliorum singulas habens mirandas picturas, quòd vix similis sibi reperiri possit. Idem verò Arnolphus paralyti dissolutus, nulla arte medicinali poterat adjuvari, quin à despectis inimicis * qui eum invaserant, consumeretur; & non nulli veneficii & maleficii criminati puniti sunt. Hic sepultus est in Choro dicti Monasterii S. Emerani: cujus Anniversarium ibidem agitur V. Kal. Dec. concluditurque Officium pro defunctis cum Antiphona subscripta: „Fidelis Cæsar, beatis reliquiis potiri gaudens, apud illas ipse sepeliri præelegit. Dionysii sese sperans subsidio & tutela fulciri, unde & desiderium est impletum hujus viri. Hic est ille Arnolphus qui ad Macarii verbuit cultum quem & dilexit multum. Hic est enim ille Arnolfus, qui ei quem vivens coluit, tandem abesse mortuus noluit, Martyri Christi glorioso, quem in cælis coronatum novit lapide pretioso.

Annò Domini DCCCCIV. Christophorus de Papatu ejectus factus est Monachus, & Ratisponæ in medio Chori Monasterii S. Emerani sepelitur.

§. II.

De Sancto Wolfgango.

Anno Domini DCCCCLXXII. quo Otto I. obiit, S. Wolfgangus Ratisponensi Ecclesiæ proficitur Episcopus. Hic nomen suum (sicut in legenda ejus legitur) per se interpretatus est. Nam in quodam armario, quod ipse construi præcepit, inter reliqua, sicut erat peritissimus poematis compositor, ita scripsit:

Struxerat ædiculam Mandrita lupambulus istam.

Hic Ratisponæ fundavit Monasterium S. Pauli instituens ibi Sanctimonialia ordinis S. Benedicti. Hic S. Wolfgangus altare primæ foundationis Monasterii in Mallendorff, quod Henricus & Ernestus ejus filius Comites de Kirchberg fundaverunt, procurante Burchardo I. ejusdem loci Abbate in honore S. Johannis dedicat. Hic etiam montem prope Weltenburg in castellavit, & Ecclesiam S. Mariæ Virginis ibidem dedicavit. Hic in Bohemia Provincia, quæ tunc sub Ratisponensis Ecclesiæ Parochia extitit, & noviter Christiana fide imbuta Sacrilega idola abjecerat, rogatu Ottonis Cæsaris, Episcopatum ibidem per modum concambii fieri concessit, super quo & ipse Privilegium composuit, dum autem primates sui sibi consulere ne ipse in hoc consentiret, dixit: pretiosam Margaritam sub prædictæ provinciæ terrâ latentem conspicimus, quam nisi venditarum comparatione rerum non acquirimus.

§. III.

De lite, quam habuit Civitas Ratisponensis, & Regnum Francorum propter Dionysium.

Leo Papa nonus circa annum Domini MXLIX. genere fuit Alemannus de Lotharingiæ Regno. Romani ex prava consuetudine postquam petissent ab Imperatore Henrico Pontificem dari; Imperator quum nullum Teutonicorum ad hoc, ut reciperet Papatum, inducere posset, Episcopum Tullensem Brunonem nomine Virum simplicem ad hoc inclinavit. Qui ad Urbem veniens, & ex hoc conscientiam habens, omninò dignitatem papalem resignavit, & denuo ab omnibus electus, & Leo vocatus, post laudabilem vitam XIII. Kal. Maji decessit, & in Ecclesia S. Petri tumulatur, manifestis clarens miraculis. Hic anno Domini MLII. Pontificatus sui anni quarto, per instantiam Imperatoris Henrici ad partes Germaniæ, & præcipuè ad Urbem Ratisponam & Venerabile Corpus B. Wolfgangi ejusdem sedis Episcopi transferendum est vocatus. Quo eâ quâ decuit reverentia Nonas Octobris translato, in crastinum hoc est, VIII. Idus prædicti Mensis ad preces Imperatoris & aliorum fidelium, nec non Sanctitate & meritis B. Erhardi Ardinatensis Episcopi corpus transtulit in Monasterio inferiori. Sicque S. Papa Leo plurima Urbis Ratisponæ loca perlustrans, tandem à fidelibus rogatus Basilicam super testudine in honorem Sanctorum Apostolorum Simonis & Judæ personaliter consecravit. Cujus Anniversarius dies dedicationis Dominicâ proximâ post prædictorum Apostolorum festum annis singulis celebratur.

Hic etiam rogantibus Parisiorum legatis, litem quæ inter civitatem Ratisponam & Regnum Francorum diu erat pro Reliquiis S. Dionysii Arcopagitæ, quæ illuc translata fuerant ab Arnolpho Imperatore, determinavit, & eas apud S. Emeranum haberi decrevit & approbavit de quo inter cætera sic scribit:

* Pediculis.

„Vos dilectissimi in Domino filii, Rex Francorum; tuique fideles, quamvis invidendi Teutoniarum gaudio videamini justam quidem habere materiam, ita ut merito putatis de Alemannorum vobis lætitiâ sit dolendum: considerantes tamen, & Dei omnipotentis & invicti Martyris sui, quem ablatum plangitis, consolationis tandem admittite placamentum, pensantes attentius quod nec totus vobis ablatum est; quippe qui carissimos prædicationis suæ & passionis consortes, Rusticum & Eleutherium, in dilectionis adhuc & tutelæ pignus & certitudinem dereliquit, nec dolete, si Germanos visitare dignatus est vel defunctus, qui vobis adhuc vivens prædicavit.“ Denique ipse Leo Papa Wormatiam venit, ubi Imperatore præsentem, in die Natalis Domini Missam celebravit: & Luitpoldum Moguntinensem Archiepiscopum, ut ipse die sequenti Missam cantaret, utpote præcipuum in sua Diœcesi subrogavit. Dum autem peracta processione quidam ex Diaconis suis Humbertus nomine (sicut multi ob Illius festi venerationem solent) Evangelium decantaret, quidam de Romanis propè assistentibus vituperantes, eò quod modo Romano non ageretur, Papæ persuaserunt, ut ad eundem Diaconum mitteret, & decantationem interdiceret. Quod quum factum esset, & ille admonitus Mandatum Papæ contemneret, & lectionem utpote juvenum more, eadem vocis sonoritate usque ad finem decenter perduceret, Papa finita Evangelii Lectione illum ad se vocavit, atque propter inobedienciæ contumaciam degradavit. Ad quem Archiepiscopus misit, ut sibi suum Ministrum redderet. Quod ubi Papa abnuvit, Pontifex tamen licet ægrè patienter interim tacendo sustinuit. Decantato autem offertorio, ubi sancti sacrificii tempus advenit, Pontifex in sede sua resedit, verè contestans nec se alium quemquam completurum illud officium nisi reciperet processione suæ Ministrum. Quod ubi Apostolicus intellexit, pontifici cessit, reindutumque Ministrum continuò remisit.

Qua in re & Pontificis auctoritas & Apostolici consideranda est humilitas, dum & ille officii sui dignitatem defendere contendebat, & ille licet majoris autoritatis, Metropolitanano tamen in sua Diœcesi cedendum perpendebat.

Hic Moguntiarum cum Heinrico Imperatore & XLII. Episcopis Concilium celebravit, statuens, ne clerici canes vel aves in venatione sequerentur. „Item ut negotia secularia vel lucra turpia non exercent. Item, ut nullus fiat Monachus nisi in legitima ætate, vel spontanea. Item, quatuor tempora cum jejuniis observentur; & tunc ab Episcopo jejuno consecrentur denuo clerici infra Missam.“ Hic etiam Leo dedit pallium Episcopo Bambergensi, quo ter in anno uti posset, S. Paschæ festo, S. Petri, & Dionysii.

§. IV.

De Institutione Monasterii Althabensis inferioris, ex vita S. Godardi, & ex Chronico ac Privilegiis Ecclesiæ.

Monasterium illud ex Consilio S. Pirminii Metensis Episcopi, ab Utilone Duce in honorem S. Mauritii sub Monachica professione construitur, Anno ab Incarnatione Domini DCCXLI. Pontificatus Domini Zachariæ Papæ anno Sexto, ultimo autem anno Leonis Imperatoris, qui in Chronico ob sui malitiam impius appellatur, Karolo primo majore Domus in Regno Francorum existente. Cujus filium Pipinum, patrem Karoli Magni, post hoc anno nono S. Bonifacius Archiepiscopus ex decreto Zachariæ Papæ unxit in Regem, Hilderico Rege in Monasterium misso. Quem etiam Pipinum post hac Stephanus Papa anno Domini DCCLXXIV. Patritium conituit Romanorum, & cum eo duos filios ejus Karolum, & Karlomannum, cum Matre eorum Bertrada, sacra unctione in Regiæ dignitatis honore confirmavit: ante distributionem Episcoporum in Bavaria, quæ decimo anno post dictam constructionem per S. Bonifacium Archiepiscopum ex decreto Zachariæ Papæ, & consensu Pipini Regis ac Utilonis Ducis facta est; ubi Johanni Saltzburg, Baibaldo Ratispona, Willibaldo Eystet, Ermberto Freytinge commendatur. Nam tunc nullus in tota provincia pastorem Cathedram possidebat, præter Uvulonem Archiepiscopum Lauriacensem; quem prædictus Utilo infestationem Avarorum cum Clericis suis & Monachis fugientem Pataviæ recepit, & episcopavit ibidem. Defuncto dehinc Rege Pipino patricio Romanorum, quum ad Karolum filium ejus & Francos sive Teutonicos imperium, (quod à tempore Constantini Magni Helenæ filii, hucusque Constantinopoli manserat apud Græcos) per Dominum Leonem Papam, & consensum senatus & populi Romani anno ab Incarnatione Domini DCCCL. esset translatum; ipse Karolus Seren. Augustus, à Deo Coronatus, Magnus, Pacificus Imp. Rom. gubernans Imperium, qui est per misericordiam Dei Rex Francorum & Longobardorum, strueturam istam largis prediis & possessionibus ampliavit. Nam terram Avarorum sive Hunnorum per bellum continuum octo annorum capiens, Avaris expulsis, ipsam Avariam sive superiorem Pannoniam (quæ nunc nomen tenet Austria) totam inter Ecclesias Ba-

varia, Pontifices & Abbates, Comites dividit & Barones; ubi Orulpho Abbati & Ecclesie isti non parvam tradidit portionem. Tassilo etiam Dux, Utilonis Ducis & Hiltrude Sororis Pipini Regis supra dicti filius, & sui Barones plura prædia huic structuræ illis Temporibus contulerunt. Ludovico post hoc Imperatore filio Karoli Magni, in Romanorum Imperium sublimato, quatuor filiis ejus Lothario, Pipino, Karolo, & Ludovico sibi continuo rebellantibus, ac deinde post mortem patris fratribus inter se pro divisione Regni concertantibus, in tam longa & detestabili dissensione plures Ecclesie despoliabantur prædiis & facultatibus suis. Inter quas Ecclesia ista magnam partem perdidit prædiorum, licet hanc Ludovicus ille ultimus fratrum, cui postmodum diviso Regno Orientalis Francia (à Rheno videlicet usque ad fines Illyrici & Pannoniæ, ac terminos Danorum) in partem cesserat, defensione sua & prædiorum larga munificentia elevare curasset, expositibus hoc apud eum Botzpaldo & Otgario Abbatibus & Episcopis, qui temporibus Regni ipsius Ecclesiam hanc regebant. Gente dehinc Ungarorum sub Ludovico Rege filio Arnolphi Imp. exeunte, & in necem Christiani templi ac maxime in gentem Teutonicam, viciniorumque sibi Bavariam graviter sæviante, surrexit quidam Tyrannus Arnolfus videlicet Dux Bavarie, qui Rex fieri frustra cupiens Ungaris se conjunxit, in favor Regni exstitit, & pro hac ambitione destructis Ecclesiis, earum redditus militibus & fautoribus suis concessit: inter quæ & Althahensis Ecclesie debacchantium voluntatem beneficii (immò maleficii) causa dividitur & confertur. Quæ Ecclesia tunc in Bavaria existens tot impetus tam perniciosæ gentis ac paganæ sine magno discrimine sufferre potuit? Contra quas etiam Advocatus earum & Princeps patriæ Arnolfus cum gente paganica conspiravit. Istis & præcedentibus necessitatibus norma Monachica hic defecit sub Reglato Canonico, usque in tempora Ottonis III. Imperatoris, & Heinrici Ducis patris Sancti Heinrici Imperatoris. Iterum quasi per centum annos perstitit locus iste. Prædicto namque Ludovico, & Cunrado primo ac Heinrico primo Regibus præfato Arnolfo & Ungaris viriliter resistentibus, tandem mortuo eo ab Ottone Magno anno Regni sui XIX. qui est annus Dominicæ Incarnationis DCCCCLV. apud Augustam civitatem in campo, qui dicitur Lechfelt, exercitus Ungarorum immensa cæde necatur, virtus eorum quasi tota extinguitur, tres Principes ipsorum (sicut in gestis S. Udalrici legitur) Ratisponæ in patibulis suspenduntur, & toti Bavarie pax à Domino redonatur. Elevato post hoc in Romanum Imperium Ottone tertio, qui more avito in omni Ecclesiastica dignitatis promotione crescere cepit, cujus quidem laudabilis industriæ initiale fuit indicium, quod septimo Ordinationis suæ anno, qui est annus Dominicæ Incarnationis DCCCCXC. sæpe dictum illud Monasterium Episcoporum consilio, videlicet Wolfgangi Ratisponensis, & Pilgrani Pataviensis, auxiliante demum Duce præfato, in pristinum Monachicæ religionis reformare cepit statum. Quidam igitur venerabilis vir, Erchambertus nomine, huic Abbas præponitur: per quem auxiliante Domino divinum Ministerium juxta Regulam S. Benedicti religiosè disponitur. Ad cujus statim saluberrimam admonitionem S. Godehardus Monachus est effectus: qui ex familia istius Ecclesie natus, hincque nutritus, & sacrarum litterarum studiis fideliter est imbutus. Iste S. Godehardus antea in Ordine Canonico hujus Ecclesie Præpositus existens, postea Monachus factus, Echamberto Abbati succedit anno ab Incarnatione Domini DCCCCXCVII. Sancto Heinrico tunc Duce Bavarie ipsum Abbatem & locum devotè ac fideliter promovente. Idem namque Henricus, quum Ottone III. absque filiis defuncto in regiam sedem anno ab Incarnatione Domini MI. à cunctis esset Principibus sublimatus cum Conforte Regni Sancta Virgine Kunigunda (quam non ut Uxorem, sed ut Sororem dilexit) Dominum bonorum omnium datorem habere elegit hæredem: & Sexto anno Regni sui Episcopatum Bambergensem construxit, aliisque Sanctorum locis per Regni latitudinem non minus, prout opus erat, suæ impertivit munificentie largitatem. Quædam enim loca jam dilapsa in melius restituit, quibusdam quæ minus suppetebant, adjecit, inter quæ & Ecclesiam istam jam ab ipso dudum restructam cortinis & vestibus sacris, & (quod maximum fuit seculi hujus donum) pacis tranquillitate dotavit, & largâ ditavit munificentia prædiorum. Invitabat ipsum, & alios Imperatores ad hujus structuræ promotionem dulce patrocinium istius Ecclesie, videlicet Legionis Sacratissimæ Thebæorum, sicut cernere datur in privilegiis ab ipsorum gratia donatis eidem, ubi S. Mauritium gloriosum Martyrem Christi & totius Regni, summum patronum appellant, quomodo ab altari suo Romæ in Ecclesia S. Petri sito ab Apostolicis manibus Imperii recipiunt diadema.

Instigabant insuper ipsos ad hoc grata obsequia, quæ eis cum exercitibus contra Hungaros euntibus hic fiebant. Hunc autem Henricum ad benefaciendum huic Monasterio specialiter induxit cognita Sanctitas Beatissimi Patris Godehardi & Discipuli sui Guntherii Eremitæ, quos familiares tenuit quamdiu vixit, ac eorum secretis consiliis fruebatur. Et quum per ipsius Imperatoris industriam Ecclesia ista se gaudeat reformatam, unum tamen est quo se ab eo pia querimonia deslet læsam, videlicet quod Sanctum Patrem ejus Gode-

Gode-

Godehardum Abbatem speculum totius Baviaræ, anno Regiminis sui XXVI. Hildensheimensi Ecclesiæ præfecit Episcopum, ex quo jacturam sumsit, quòd ex ea promotione sancto suo corpore careat integrali. Post Henricus Pius XXXIX. Rex Imperator XXIX. qui gentem Ungarorum cum Petro Rege ipsorum, Romano Imperio bellando subjecit, cum sua conthorali Agnete Imperatrice Monasterium istud prædiis suis ditat, Ratmundo Abbate S. Godehardi hoc apud suam Magnificentiam exposcente. Sub quo etiam Abbate Ecclesia ista anno Domini MIII. IV. Nonas Martii cum cæteris ædificiis igne consumitur, quam idem Ratmundus Abbas à fundo reædificari capit, ac quinto post hoc anno XI. Kal. Octob. à tribus Episcopis, Perngero scilicet Pataviensi, & Heriberto Eistetenfi, & Engelmaro Parentino dedicari procuravit, cooperantibus sibi S. Godehardo Hildensheimensi Episcopo, & Richerio Leonensi Abbate, qui primitus Monachus Althahensis, postmodum per Conradum Imp. Abbas exstitit Cassinensis, Henrico post hoc IV. patri in Regni folio succedente, diversisque ducibus Ducatum Baviaræ procurantibus, illo abjecto, alio subrogato, pax à tempore primi Ottonis per successiones Sex Imp. hucusque vigens, tunc tepescere cepit: dissensiones oriuntur in regno, Ecclesiæ perturbatio, Monasteriorum destructio, clericatus despectio, totius Justitiæ ac Religionis conculcatio, & alia plura incommoda tunc sunt orta. Scinditur tunc Regnum & Sacerdotium, Imperator & sui fautores ab Alex. XX. & Gregorio VII. Urbano II. & Pascali V. patre superstitite regnum invadit, Episcopi à propriis sedibus expelluntur. Inter quos S. Thiemo Monachus Althahensis, sed tunc Archiepiscopus Saltzburgenfis à sede sua propellitur, qui postmodum in Visitatione Sepulchri Dominici à Saracenis cum aliis apud Corrozaïm crudeli Martyrio vitam finit. Dehinc regnat impius Henricus V. Hic Pascalem Papam Romæ captivavit, sed ab eodem ac postmodum plenius à Calixto Papa in Communionem Ecclesiæ est receptus, cui Calixto Papa & S. Romanæ Ecclesiæ idem Imperator omnium Ecclesiarum ad regnum pertinentium investituram per anulum & baculum cum privilegiis resignavit. Exinde gueris quiescentibus pax, in regno qualiscunque pro tempore reformatur. Post hoc Lothario II. Conrado III. Friderico I. Henrico VI. Regni Sceptra Gubernantibus, anno Dom. Friderici Regis Rom. primo, qui est annus Dominicæ Incarnationis MCLIII. quum jam repressa omninò contumacia Ungarorum, Imp. in partibus Bavar. negotia quasi nulla tractare habuit, idem Fridericus jura regalia istius Ecclesiæ propter defensionem tradidit Bambergensi Ecclesiæ, quæ tunc in Bavaria potens erat. Eberhardo secundo Episcopo existente, & Abbate hujus Monasterii Boleslao. Incendium iterum patitur hæc structura V. Kal. Augusti anno Domini MCLXXX. sed per Dietmardum Abbatem iterum reformatur, ac quinto post hoc anno ab Ottone Frisingense præfule consecratur. Imperantibus demum prædicto Henrico VI. Philippo, Ottone IV. & Friderico II. ipsisque intentionem potentiæ suæ ad Regna Italica extendentibus furrexerunt duo Fratres Bertholdus & Albertus filii Alberti Comitis de Pogen; qui non solum inter se, sed etiam cum vicinis suis omnibus, Episcopis, Comitibus & Liberis discordabant. Isti ex una parte occasione advocatiæ Milites & Colonos hujus Ecclesiæ rapinis & spoliis ac captivitatibus crudeliter afflixerunt: ex altera parte per Rapotonem & Henricum Comites de Ortenberch, & alios inimicos eorum, prædia Ecclesiæ præliis & incendiis vastabantur. In expeditionem autem transmarinam euntes Bertholdus Comes, apud Damiatam moritur bono finè, anno Domini MCCXVIII. XI. Idus Augusti. Reverfus Albertus Comes, usque ad finem vitæ suæ licet secundò transfretaverit, in tali persequutionis savitia perduravit. Quo defuncto, gloriosus Princeps Otto Comes Palatinus Rheni Dux Baviaræ ex inclito Duce Baviaræ Ludovico & Ludmilla Matre prædictorum Comitum natus, fit hujus Ecclesiæ advocatus, Vir utique bonus, anno MCCXLII. quis autem primus Episcopus, ad honorem Dei consecraverit locum istum, per nulla scripta patet. Attamen tempore Canonicorum, per Fridericum Episcopum Saltzburgensem Ecclesia ista legitur consecrata, quæ postea tempore Ratmundi Abbatis per incendium destructa reconsecratur, & à Perngero Pataviensi Episcopo, cooperantibus sibi Heriberto Eistetenfi Episcopo, & Engelmaro Parentino Episcopo (ut superius est præscriptum) deinde tempore Dietmari Abbatis Illius nominis secundi, cum iterum per incendium esset devastata, consecrari procuratur ab Ottone Frisingensis Ecclesiæ Episcopo, tempore quo superius est expressum. Postremo verò testudinato Choro & novis altaribus erectis ad consecrationem dictæ Ecclesiæ invitatur Dominus Petrus Reverendus Pataviensis Ecclesiæ Episcopus, qui rogatu Domini Hermanni Abbatis in die S. Mathæi Apostoli principale altare in honore antiquorum patronorum nostrorum. Mauritiï videlicet & Sociorum ejus; & etiam secundum altare, in honorem B. Mariæ Virginis ac præsepis Domini pariter consecravit, recondens in eis priores reliquias, & etiam multo plures, anno Domini MCCLXXI.

Tegernsee Monasterium qualiter est fundatum?

Circa annos Domini DCLXX. in partibus Noricorum, id est, Bavarorum, erant duo Fratres Albertus & Otkarius, ex Patre Burgundi, ex Matre Bavari, divitiis præpollentes, Deumque timentes, consanguinitatis affinitate proximi Pipino Regi, Patri Karoli Magni. Horum primus scilicet Albertus novem Comitatus possedit in Bavaria. Alter verò scilicet Otkarius, qui & ætate perfectior, Ducatum tenuit in Burgundia. Hic habuit filium tenerum in aula Pipini Regis: qui dum morum nobilitate filium Pipini Regis præcelleret, ipsa nobilitas morum, odiorum materia fuit. Difficile est enim quemquam in prosperis invidia carere. Quum enim in ludo Schacorum Pipini filio assidue doctior inveniretur, & filius Regis sæpius victus haberetur, animatus forte potentia patris, rixam agebat; & filium Ducis graviter super tempora percutiens occidit. Qua causa Rex cognita solito tristior efficitur, & res multiplici studio adeò occultatur, ne rumores mentes parentum inficerent. Timebat enim potentiam memoratorum Principum, quod principia bonorum sæpe contingunt difficilia esse. Nam ipse Pipinus eisdem diebus auctoritate Zachariæ Papæ regnandi potestatem in Gallia, & in Burgundia, in Alsatia, in Thuringia, & in Saxonia, in Alemannia, & in Bavaria, & in omni Germania noviter adeptus fuerat. Sedente igitur in causis Pipino, requisivit in sententia à Duce Otkario: quid faciendum sit in causa, *quæ nullo emendationis cultu poterit emendari.* At ille nesciens hujus sententiæ spiculum in se retorqueri, respondit: „Res quæ nulla ratione reformanda constat, æquanimitè ferenda est.“ Quæ sententia dum præcipuis Principibus placeret, assensu celebri firma stetit. Rex verò fluctuabat animo diligenter animadvertens, quomodo causam competenter componeret, medius inter spem & timorem. Timor enim diligentiam docet, & admonet, futura prospicere: inconsulta autem temeritas nescit consilium exspectare. Consultius itaque eo agente, casum pueri notificat primitus patruo, deinde cum patruo patri. His auditis Pater supra modum contristabatur, & ex insperato malo per longas moras conticuit. Multis igitur fidelibus Regis ipsum interim consolantibus & exhortantibus, quatenus sententiam, quam ipse tenore recti edixerat, factis comprobaret, habitis longis suspiriis, tandem illustrium virorum precibus mitigatus, memor conditionis humanæ, colligere sese animo cepit, talèque responsum Regi dedit: „In humanis rebus nihil firmum, nihil perpetuum subsistit: sed dies hominis velocius umbra aut vento declinant. Quod cum multis clarum sit experimentis, & præsentis rei casus suum nobis exinde præbeat documentum, consultum est, teneriori nos affectu superstites amplecti; de morte verò filii ultra quàm credi potest, conturbatus quidquid in ejus morte mihi gaudii absumptum est, bonus status honoris vestri mihi carissimus & vita fratris mei Comitis Alberti recompensat, & in utriusque vestri sospitate infiniti doloris remedium sumitur, & tantæ destitutionis jactura decenter emendatur. Sed & hunc dare qui potuit, auferre valebat eundem.“ Hæc dicta maximam virtutis gloriam pepererunt, & uberem apud Regem gratiam. Nam & ipsum & plurimos aulicos ad lachrymandum suis lachrymis inflexerat. Inter Regem igitur & Ducem perfecta amicitia solidata, Otkarius hæredis solatio destitutus cum Fratre suo Alberto, (qui ei naturæ debito sedulo compatiebatur) ad propria reversus, præmeditantes caducis rebus fidem adhiberi non debere, terrenis cœlestia comparantes, Christum rerum suarum hæredem fecerunt, & juxta lacum Tegernsee Monasterium Monachorum continuo fundare ceperunt, quod de S. Corpore S. Quirini, quod tunc crebris clarebat miraculis, gloriatur, ab ipsis fundatoribus huic Monasterio donato.

§. VI.

De Monasterio Wesselpum.

Circa annos Domini DCCLXXXIII. Wesselpum sic dictum à quodam Venatore Wesso dicto, qui fontem ibidem è terra bullientem à se repertum ostendit. Vidit quoque Tassilo, dum ex venatione aprorum quadam vice pernoctasset, ibidem, scalam ad cœlos porrectam, & Angelos Dei ascendentes & descendentes per illam. Sanctum autem Apostolorum Principem innixum Scalæ, & canentem ea, quæ in officio dedicationis cantari solent.

Item Tassilo fundavit Monasterium S. Nicolai Pataviæ.

Item Monasterio inferioris Altach plura prædia dedit.

Item Pataviam Civitatem Bavariæ instaurans & renovans Episcopatus sedem, quæ apud Lauriacum priusquam ab Hunnis everteretur, inibi constituit. Denique in Choro Monasterii in Weltenburg subscripti versus habentur:

Tassilo

Taffilo Dux Baviaræ, Fundator hujus Ecclesiæ,
 Sex struxit in Bavaria Taffilo Monasteria:
 Weltenburg, Chremsmünster, Lorch Wesselfprun, Pfaffenmünster,
 Taffilo Rex primum, post Dux, Monachus sed ad imum.

§. VII.

Cathedralis Ecclesia fit Monasterium S. Emerani.

Anno Domini DCCLXXVIII. Adelwinus Ratisponensi Ecclesiæ præficitur Episcopus. Hic juxta decreta Canonum, & cum auctoritate Leonis Papæ III. in præsentia Karoli Magni Imperatoris, recta ratione in Synodali Congregatione, cum Judicio Episcoporum, Clericorum, nec non nobilium Laicorum, de loco in quo nunc est Monasterium S. Emerani, Cathedralam Pontificalem mutavit, & Canonicâ auctoritate in Civitatem in Ecclesiam S. Stephani Proto Martyris statuit, & suæ successorumque proprietati ac potestati deinceps alienavit.

§. VIII.

Meten Monasterium.

Anno Domini DCCCI. Karolus Magnus fundavit Monasterium in Meten, quod exordium habuit in hunc modum. Quum enim ipse Karolus Provinciam Baviaræ obtineret, accidit quod Transitus in venatione faceret per locum in quo dictum Monasterium pro nunc est situm, tunc Silvaticum existens, viditque ibidem hominem in habitu & dispositione heremiticâ, qui in fabrica cujusdam cellulæ extitit occupatus, & bipennem, cum qua ligna excidebat ad radios solares suspendentem.

Quo Miraculo viso prædictus Rex Eremitam Uttonem nomine admonuit, ut aliquid ab eo ad suum profectum peteret, quod præsto esset, se daturum. Qui petiit, ut cultus Dei in structione cujusdam Monasterii amplificaretur. Quod Rex statim annuit, & Monasterium ibidem fieri jussit, & muneribus magnificis regaliter sublimando dotavit. Hic etiam quatuor Episcopatus, videlicet Treverensem, Coloniensem, Moguntinensem, & Saltzburgensem divitiis & honoribus ampliavit. Hic etiam Karolus terram Avarorum five Hunnorum per bellum continuum octo annorum capiens, Avaribus expulsi, ipsam terram Avariam five Superiorem Pannoniam (quæ nunc Austria dicitur) totam inter Ecclesias Baviaræ, Pontifices & Abbates, Comites dividit & Barones. Unde Ecclesiæ inferioris Altach non parvam dedit portionem. Hic Karolus, quum jam morbo & senectute premeretur Ludovicum filium suum Regem Aquitanie, cunctorum consilio, confortem sibi totius Regni, & Imperialis nominis hæredem constituit: impositoque capiti ejus diademate Imperiali Cæsarem & Augustum jussit nominari. Tandem febre & pleuresi correptus V. Kal. Februar. decessit, anno ætatis suæ LXXII. Regni XLVI. Imperii XIV. sepultus Aquisgrani in Basilica B. Mariæ Virginis, quam ipse construxerat, hoc habens Epitaphium: „Sub conditorio hoc situm est corpus Karoli Magni, atque Orthodoxi Imperatoris, qui Regnum Francorum nobiliter ampliavit, & per annos XLVII. feliciter rexit.

§. IX.

De Monasterio Obermünster in Ratispona.

Anno Domini DCCCXIV. Baturicus Ratisponensi Ecclesiæ præficitur Episcopus. Item à Baturico Ratisponensi Episcopo Hemma Regina Mater Karoli Imperatoris, Monasterium S. Mariæ in Civitate Ratispona, quod Obermünster dicitur, legitimo concambio recepit pro Monasterio in Mansee, quod Regina eadem Ecclesiæ Ratisponensi dedit in recompensam. Utrum autem Karolus iste cujus hic fit mentio, fuerit secundus, vel tertius hujus nominis Imperator, certum habere non potui.

§. X.

De Monasterio Dieffense.

Anno Domini DCCCII. Embricho Ratisponensi Ecclesiæ præficitur Episcopus. Iisdem temporibus Rathardus Presbyter apud Dieffensee, quod per sonitum aquæ ibi decurrentis nomen accepit, Monasterium S. Georgii M. construxit; ibique Canonicos Regulares Ordinis S. Augustini coadunavit. Hoc postea per Arnolphum Ducem Baviariæ & Comitem Palatinum, perditionis filium, penitus est destructum, & ab inhabitatione hominum per multa temporum curricula desolatam mansit: donec per alios Christo fides exstitit restauratum.

§. XI.

Ebersperg Monasterium.

Anno Domini DCCCCXXXIV. successit Michael in Episcopatu Ratisponensis Ecclesiæ, qui sedit annis XXVII. His temporibus Eberhardus Comes præpotentissimus, genere spectabilis, fraterque ejus Adelpero in Castro Ebersperg Monasterium Ordinis B. Augustini Canonicorum Regularium fundaverunt. Postea tamen Udalicus filius dicti Adelperonis Ordinem Canonicorum ibidem in Monachos Ordinis S. Benedicti commutavit. Dicitur autem Ebersperg ab Apro, qui locum eundem, antequam ibidem Castrum esset, cum à Comite Sigehardo venaretur, qui fuit avus dictorum Comitum S. Eberhardi, & Adelperonis, designavit, de quo longa esset historia, quam causa brevitas obmitto.

Item prædictus Eberhardus Monasterium super Ilmam fluvium, dictum Geissenfeldt. B. Benedicti de bona voluntate suæ conjugis Adelhaidis ad Laudem & Gloriam Dei nominis inchoavit, & laudabiliter Domino concedente consummavit.

§. XII.

Pruel Monasterium fundatur.

Anno Domini DCCCCXCVII. Gebhardus primus hujus nominis Ratisponensi Ecclesiæ præficitur Episcopus. Hic in Territorio Urbis Ratisponensis quendam locum, Pruel nomine vocitatum, Monachicæ vitæ aptum, Dei servitio construendum & ascribendum elegit. Quem videlicet locum, prout ejus erat facultas construens, construendoque usque ad finem perducens, temporibus Heinrici secundi piissimi ac Magni & à Deo coronati Regis, Successoris & Consanguinei divæ memoriæ Ottonis Imperatoris Augusti in honorem S. Spiritus Paraleti & S. S. S. Bartholomæi, Viti, Georgii, & aliorum multorum, quorum nomina in ipsa Ecclesia sunt scripta, dedicavit. Et quia idem locus Monachis S. Emerani famulando subiacebat, ne aliqua exigente penuria murmur & reclamatio posteris temporibus haberetur, quædam bona S. Emerani Monachis firmiter concambiando concessit. Hic Privilegium quo dictum Monasterium Pruel privilegiavit (unde etiam prædicta sunt excerpta) cum clausula subscripta conclusit: „Proinde quisquis es „futurus meus Successor, te precor, & efflagito, te posco, te peto, te admoneo, te obtestor per S. Paraletum, quem in Baptismo suscepisti, in cujus videlicet honore hæc „domus est specialiter consecrata, ne regularem vitam inibi destrui patiaris, nec in aliquo minui; sed certus de æterna remuneratione facias augeri, & semper in melius profici.“ Eadem clausula duo successores ejus æquivoci nominis, Gebhardus II. & Gebhardus III. Privilegia, quibus dicto Monasterio providebant, concluderunt.

Anno Domini MCX. Hartwicus Ecclesiæ præficitur Episcopus Ratisponensi. Hic Monasterium Pruel ab Antecessoribus suis fundatum, sed postea annullatum & dilapsum, à Ruthardo autem septimo ejusdem loci Abbate adjuvantibus Christi fidelibus reedificatum, & (ut cernitur) venustè restauratum, dedicavit anno sui Pontificatus septimo.

§. XIII.

De Scotis Ratisponæ extra muros.

Anno Domini MLXII. Otto Ratisponensi Ecclesiæ præficitur Episcopus, septem Fratres de natione Scotorum, quorum nomina sunt hæc: F. Macrianus, F. Mathantinus, F. Murchertachus, F. Clemens, F. Gervasius, F. Isaac, F. Donatus venerunt
Ratis.

Ratisponam. Et (sicut in Chronico legitur) quendam mortuum nomine Zandolfum nuper in patibulo ejusdem Civitatis suspensum, precibus suis à morte resuscitaverunt; ac tempore Ottonis tunc Ratisponensis Episcopi, locum ubi nunc est Prioratus S. Petri, extra muros Civitatis inhabitare cæperunt. Quomodo autem Historiæ convenient, quod legitur Macrianus cum Sociis, & Otto Ratisponensis Episcopus, fuisse tempore Karoli Magni, Chronicorum Scriptores videant.

De hoc tamen quoddam Privilegium in quodam libro reperi, cujus tenorem huic operi inferui, quod lege si placet:

„ In nomine S. & Individuæ Trinitatis, Henricus divina favente Clementia III. Romanorum Imperator Augustus, omnibus Christi fidelibus, tam futuris quàm præsentibus notificamus ac manenti memoriæ comittimus, qualiter tempore Ottonis Ratisponensis Civitatis Episcopi quidam Scotigenæ pro cruciando corpore, salvandaque animâ, patriâ suâ exularunt, ac diu orationum loca visitantes Ratisponam tandem venerunt. Qui dum licentia prædicti Episcopi assensûque Dominæ Abbatis Willæ, quæ tunc apud S. Mariam in Monasterio Superiori præerat, Ecclesiam in Witzhen S. Petri dictam, ad idem Monasterium Superius aditulatam, Ministerio ordinis suscipere providendam: mox officinas claustrum adiutorio bonorum hominum ædificant, monachicamque vitam inibi celebrant, & ab eleemosynis quotidianis tantum victitant. Tandem pro Dei misericordia concessum est eis aliquantulum Justitiæ & utilitatis ad eandem Ecclesiam pertinentis. Deinde ad me Henricum Dei gratiâ Romanorum Imperatorem III. veniunt, & Mundiburgium defensionis meæ expetunt. Ego verò petitionibus eorum acquiescens, in mundum defensionis eos suscepi, & talem libertatem à prædicto Episcopo Ottone & Abbatis Hazegâ, quæ tunc locum S. Mariæ in superiori Monasterio regebat, eis adquisivi, ut nulla persona major vel minor, in eos vel in bona eorum qualiacunque dominationem habeant, præter me & Successores meos Reges vel Imperatores, sed secum maneant, absque omni ejectione vel turbatione, orantes pro se & pro salute totius Ecclesiæ. Locus tamen subjectus sit Superiori Monasterio, cui adtitulatus ad defensionem potius, quàm ad destructionem est. Datum Kalend. Februarii anno Dominicæ Incarnationis, MLXXXVIII. Indictione XII. anno verò ordinationis Domini Henrici XXXI. Imperii verò anno V. actum Ratisponæ.

§. XIV.

Scheyren Monasterium qualiter fundatur.

Anno Domini MLXXVII. Haizka * Comitissa filia Regis Arragoniæ, & primitus nupta Hermanno Comiti de Castel, sed non ab eo cognita; quo decedente sine liberis, copulata est Ottoni Comiti de Scheyren, per quem tres filios egregiæ indolis concepit. Mortuo verò Ottone relata Haizka, in quodam prædio, quod primitus ipsi in dotem donatum erat structuram novam incepit, ibidem congregans duodecim personas Monasticæ Religionis. Postmodum quia locus nimis arctus erat, Monasterium in Vischpachaw construxit, & prædictos monachos illuc collocavit, & inibi feliciter obiit. Anno Domini MCVII. Perchtoldus nobilis, Comes de Burgeck, & Otto junior Comes de Scheyrn, commune castrum habuerunt, dictum quandòque Glaneck, nunc verò Usenhofen, vel mons S. Petri, cui castro renuntiantes Monasterium inibi in honore S. Petri construxerunt, & Fratres de Vischpachaw ibidem collocaverunt, quod ibidem per XVII. annos permanfit. Transeunte autem hoc tempore anno Domini MCXXIV. Otto Dux Baviaræ & Agnes Uxor ejus rogarunt & suaferunt omnibus, qui hæreditariam partem in Castro Scheyrn habuerunt, scilicet Duces de Dachaw, Comites de Scheyrn, Palatinas de Witelspach, aut Marchiones de Andex, ut B. Mariæ resignarent & offerrent prædictum castrum, quia negligentia omnium horum caput desolari & destitui. Qui omnes rogatu dicti Principis unanimiter obtulerunt S. Mariæ. Præterea idem Dux cum uxore sua Agnete transmutationem fecerunt, & caput Monasticæ Religionis in Scheyrn statuerunt, & ibidem Ecclesiam in honorem B. Mariæ ædificaverunt; quam etiam prædiis copiosè dotaverunt; ita tamen, ut prædicta Monasteria Vischpachaw & Usenhofen cum omnibus suis respectum haberent ad Ecclesiam Scheyrn. Et sic prædictum Castrum in Monasterium mutatum est.

§. XV.

De Collegio Canoniorum Haybach, & Dyetranszell Monasterio.

Anno Domini MLXXXII. Notpertus Episcopus Curiensis fundavit Collegium Canoniorum Secularium de octo Canonicis in propria Ecclesia sua Haybach: quod longis
Script. Rerum Monast. Tomus II. Iii postea

* Haziga.

postea temporibus per nobiles de Sevelt desolatur. Sed per Ludovicum Imperatorem acceptâ advocatiâ, quem claustro Edal dedit, reformatur. Circa hæc tempora Monasterium Dyetranszell fundatur, sic vocatum à quodam venerando Sacerdote Dyetramo.

Item in Anglia floruit Anshelmus, primò Abbas, post Cantuariensis Episcopus, vita & scientia mirabilis.

§. XVI.

De Monasterio Prufing.

Anno Domini MCVII. Henricus IV. vel V. Henrici Imperatoris III. filius regnare cepit, regnavitque annis XX. Hic Imperium adeptus patrem suum cepit, & in vinculis usque ad mortem tenuit, ideo Deus ipsum sine herede mori permisit. Qui Spiram unâ cum aliis regibus sepultus est, hunc versum in Epitaphio habens:

Filius hic, Pater hic, Avus hic, Proavus jacet isthic.

Hic Henricus ob regni negotia procuranda Curiam in Urbe Ratispona celebravit. Ad quam Venerabilis Otto Bambergensis Episcopus, utpote primus inter primos Principes vocatus venit. Hic colloquio Imperatoris, quod in urbe gerebatur, intererat: Tentorium verò sibi suisque in loco opaco & amæno, in quo erant arbores nuces portantes, extra urbis mænia causa commoditatis collocari præcepit. Ubi dum quiescit, vidit in somnis scalam, cujus summitas cælos tangebatur, & Angelos Dei descendentes & ascendentes per eam. Qui evigilans à somno, ex visione cælitus sibi facta animatus; Monasterium Prufing (sic vocatum ut dicitur, *daß manns prüfen soll*) ibidem fundavit, jubens fieri altare in honorem Dei & omnium Sanctorum, principaliter autem in honorem bellatorum Christi fortissimi Georgii Martyris. Dum autem locus in quo fundatum erat dictum Monasterium, ad Canonicos de veteri Capella in Urbe Ratispona pertineret, qui (sicut hodie perspicuum est) sub tutela & Dominio Episcopi Bambergensis degunt; ipse diligenter apud eosdem Canonicos egit, ut sibi hoc prædium & fundum præfati Monasterii in commutationem alterius prædii darent, quod & factum est. His ita peractis, Venerabilis Episcopus Erinmoldum Virum Venerabilem, de Monasterio quod Hirsaugia dicitur, à Brunone ejusdem Monasterii Abbate petiit & impetravit; eumque suo Monasterio Prufing præfecit. Hujus Erinmoldi virtus cæteris obmissis specialiter refulget in duobus. Primò, quia cum ipse cum confratribus suis nihil de adjacentis terræ bonis præter solum Monasterium in quo habitabant, possideret, Abbas Sancti Emmerani nomine Reginhardus ad cujus Monasterium pertinebant ferè omnia quæ in circuitu erant, graviter cum fratribus suis tulit dictum Monasterium Prufing inter medium suorum bonorum situm. Unde iracundia exardescens operarios mercede conduxit qui omne Monasterium vallo circumdarent, & undique locum ipsum coangustarent. Quum igitur opus jam usque ad finem pervenisset, Abbas Erinmoldus nihil commotus ex his quæ gerebantur, alacriter suis præcepit, ut magnam ciborum abundantiam præpararent, quos vocatis ipsis operariis apponit, dicens: multum laborastis, corpora vestra quiete reficite, audenter comedite, quoniam libens vobis dono. Comederunt igitur & biberunt, & beati viri patientiam admirantes, statim ut egressi sunt, vallem omnem repleverunt, liberum intrantibus & exeuntibus iter facientes, & sic ad sua reversi sunt. His auditis Abbas S. Emmerani & Fratres ejus mitiores effecti sunt.

Secundo virtus ipsius Erinmoldi in eo refulget, quod dum Henricus illius nominis IV. Imperator, Rex verò quintus, res illicitas ab Antecessoribus suis usurpatas ipse nihilominus usurparet, scilicet investituram Episcoporum & Prælatorum (sicut in pagina pontificum lucidius patet) & frequentius ab Apostolico admonitus fuisset, & tamen salubri consilio nullatenus acquiescens sententiam excommunicationis ab eo accepisset, in hac excommunicatione dum esset, venit ad Monasterium Prufingen. Cogitans igitur Erinmoldus quæ Dei sunt, iratum Regem offendere non timet, ut Deum placatum haberet, & suis præcepit, ne quis eum susciperet, vel aliqua processio ei more regio fieret; sed ipse solus ei obviam processit, non ut adulator, sed ut veritatis amator. Imperator igitur iræ impetus temperans ipsum convenit, æstimans se in aliquo eum prius læsisse. Ad quæ Abbas: „Non est, inquit, ut suspicaris, ð Rex, non sum læsus à te, vel aliquo tuorum, sed quod excommunicatus es, maculam offensionis & crimen inobediendi veremur pro te incurrere. Hæc ergo est causa, cur honor congruus tibi, à nobis non impenditur.“

Episcopi qui tunc latus Imperatoris fortè ambiebant, nequaquam Imperatorem excommunicatum esse dicebant. Ille replicando intrepidè; „Veraciter, inquit, vobis dico, quod excommunicatus est, quod præsens extiti, vidi & audiui, quando sententia excommunicationis in eum lata est.“ Per hoc itaque quod animositatem Regis non timuit, intelligi potest, quanta in eo virtus animi fuerit.

§. XVII.

§. XVII.

Reichenbach Monasterium.

Anno Domini MCXVIII. Dyepoldus Marchio de * Vorchburg petitione Matris suæ Leukardis, & Uxoris suæ Alhaidis, cepit construere Monasterium in Reichenbach in honorem B. Dei genitricis Mariæ & omnium Sanctorum. Et hæc fuit causa foundationis prædicti loci. Dicta Leukardis cum quadam vice infirmaretur, ei dormienti B. Virgo apparuit, significans quod suæ esset voluntatis, ut sibi à Marchione Dyepoldo Mons in Reichenbach offerretur, & fundaretur ibidem in honorem ejus Monasterium servorum Dei, à quibus ibidem jugiter laudaretur; dans eidem Leukardi pro signo, quod postquam de somno evigilasset, in quo hæc viderat, statim se ab infirmitate sanatam sentiret, quod & factum est. Ita enim restituta fuit, ac si nihil molestiæ antea pertulisset. Tandem precibus, quibus potuit, coram filio suo Marchione institit, ut locus in Reichenbach Deo & B. Virgini & omnibus Sanctis manciparetur. Et quum jam vicibus duabus filii consensum impetrasset, & fundamentum ponere cepisset, cepit ei resistere Marchio, quod civitatem in prædicto loco & Castrum fundare volebat. Tunc ipsa Leukardis mittens ad fortia manum, judiciario ordine coram Heinrico Imperatore hujus Nominis IV. obtinuit, quod ipse Marchio filius ejus plenariè consensit, & cum diligentia, & devotione cepit esse auctor foundationis Monasterii in Reichenbach. Instituitque ibidem Monachos Ordinis S. Benedicti; vocans de Monasterio in Castello, unde Mater sua Leukardis nata fuit, quosdam Fratres; inter quos fuit Wittigo primus Abbas ejusdem loci. Hujus Marchionis filia fuit Domina Reiza Ducissa Bohemiæ, quæ construxit Monasterium in Cladurna. Hæc transitum faciens in Reichenbach, mortua est, ibidemque in capitulo cum liberis suis sepulta.

§. XVIII.

Waldsachsen Monasterium.

Anno Domini MCXXXIII. prædictus Dyepoldus Marchio dedit Monachis Cisterciensis Ordinis Waldsachsen aream, in qua constructum est Monasterium eorum, & de Sylva quantum ipsi Fratres per unum diem poterant in circuitu perlustrare. Unde & ipse est fundator eorum.

Anno Domini MCXX. consecratum est Monasterium S. Jacobi Ratisponæ à Venerabili Hartwico Episcopo Ratisponensi.

Anno Domini MCXLIII. locus dictus Walderbach, incorporatus eum ordini Cisterciensi amotis inde Canonicis Regularibus, qui quondam ibidem habitasse feruntur.

Anno Domini MCC. Alexander de Villa Dei Monachus Ordinis Sancti Benedicti doctrinali quod incipit, *Scribere Clericum*, Parisiis legitur compilasse.

§. XIX.

De Monasterio Superioris Altach.

Circa annum Domini MCXXIII. Monasterium Superioris Altach initiatur, & sub Honorio Papa II. libertati traditur à Friderico Ratisponensis Ecclesiæ advocato, cum consensu conjugis suæ, & Adelberti Comitis de Windberg & Uxoris suæ, filiorumque eorum, scilicet Bertholdi & Alberti admodum parvulis ad quorum dicationem idem locus hæreditario jure pertinebat.

Item Anno Domini MCCXLI. Albertus ultimus Comes de Pogen obiit. Hic ad terram Sanctum in obsequium Crucifixi transire volens Ecclesiæ Superioris Altach tertiam partem fori in Pogen cum omnibus attinentiis & jure forensi dedit.

§. XX.

De Superiori Altach.

Anno Domini MCCCXLIV. Abbas & Conventus Monasterii in Superiori Altach magnum & arduum opus, & multis inutile visum inceperunt. Magnus enim ille fluvius Danubius, juxta quem claustrum eorum situm est, per multa tempora fundo Monasterii sic appropinquavit, quod ab eo distans ad unius sagittæ spatium, crebra littoris

* Vohburg.

fulcatione minabatur ipsum Cœnobium cum suis sylvis, agris, pratis & pascuis funditus subvertendum. Unde ipsius Danubii flumen ab antiquo suo alveo retractum, per novam quam in magna à loco suo distantia foderant, vallem à suo Cœnobio abduxerunt. Hujusmodi laborem plus quàm per decem annos continuantes, expensisque plusquàm mille librarum denariorum Ratisponensium, propter quod multi reditus à dicto Monasterio alienati sunt.

§. XXI.

Cæsariense Monasterium.

Anno Domini MCXXX. anno scilicet XXXII. ab Institutione Ordinis Cistercii, vivente adhuc B. Bernhardo annis XVII. fundatum est Monasterium Cæsariense, vulgariter *Kayfershaim* vocatum, Ordinis Cisterciensis, per Henricum Comitem de Lechsgemunde, & Luitgardim conjugem suam, & Volradum filium eorum.

§. XXII.

De Ponte Ratisponæ super Danubium.

Pons fieri cepit, dum annus Domini incepit Millenus, Centenus, tria decem, semi quoque denus.

§. XXIII.

De Prioratu S. Petri extra muros Civitatis Ratisponensis.

Anno Domini MCCIV. Conradus Frisingensis Ecclesiæ Præpositus, Ratisponensi Ecclesiæ electione universorum præficitur Episcopus. Hic vir justus & per omnia religiosus, castus. Et vendito patrimonio suo septem millibus librarum, cum esset ex antiqua & nobili profapia, filius Henrici Comitis de Franckenhause, hospitium pauperum in ponte Danubii fecit, & possessionibus extulit. Castrum de Yspachwerd, Kunigswend, & alteram Pewern Episcopatu adjecit: Ecclesiam S. Emerani in multis defendavit, obiit anno Domini MCCXXVI. Hic Conradus Episcopus per amicabilem compositionem determinavit super Electione ac Institutione Prioris S. Petri extra muros Ratisponenses, inter Abbatissam & Conventum Superioris Monasterii ex una parte & inter Abbatem & Conventum S. Jacobi ex parte altera.

Forma autem compositionis quæ habetur in Privilegio desuper confecto, talis est:
 „Quando Prioratus S. Petri vacabit Priore, Abbatissa Superioris Monasterii veniens ad
 „Abbatem & Conventum S. Jacobi, & Deum præ oculis habens, petat aliquem Scotum
 „de ipso Conventu vel fratribus Sancti Petri idoneum sibi dari Priorem. Et si bonus &
 „Idoneus quem postulavit, dandus erit in Priorem Ecclesiæ prænominatæ. Si verò Ab-
 „bas & Conventus S. Jacobi vel Major & Sanior pars ejusdem bona fide ac sana con-
 „scientia secundum Deum & in salutem animarum suarum meliorem & utiliorem inter se
 „poterunt Abbatissæ demonstrare, hunc sibi, si præsens est, demonstratum, vel absen-
 „tem nominatum, à primo recedens Abbatissa postulet; recepturum primo de manibus
 „ejusdem temporalia tantum, quæ ex beneficio Superioris Monasterii ad Prioratum S. Pe-
 „tri noscuntur provenisse, quibus receptis Abbas ipsum solemniter investiat specialibus
 „& cura Prioratus, ut ex his ad ipsum Abbatem principaliter salvo jure nostro, respe-
 „ctus habeatur.

Item historiam quandam his temporibus ab Abbatissis Superioris & Inferioris Monasteriorum actam vide in Privilegio, quod sequitur.

„In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis Fridericus II. Dei gratia Imperator Ro-
 „manorum semper Augustus. Quum ad summam Instantiam precum dilecti principis
 „nostri, Cunradi Ratisponensis Episcopi, cum ipso Episcopo nomine Ecclesiæ suæ,
 „quoddam concambium fecissemus de duobus principatibus, scilicet de Inferiori & Su-
 „periori Monasteriis in Civitate Ratisponensi constitutis, pro quibusdam aliis prædiis &
 „possessionibus ad prænominatam Episcopum & Episcopatum suum pertinentibus. Ac-
 „cedens ad Provinciam Regiæ excellentiæ in Curia solenni Herbipoli Domina Tuta * In-
 „ferioris Monasterii Abbatissa personaliter, nec non Domina Gertrudis Superioris Mo-
 „nasterii Abbatissa, per suum Procuratorem, cum aliqua honesta utriusque Capituli
 „parte, coram Principibus & Baronibus atque totâ curiâ nostrâ gravi querimoniâ pro-
 „posuit, se & Ecclesias suas indebitè à nobis fuisse gravatas. Et super hoc adjutorium

* Jura.

„ & sen-

„ & sententias Principum postularunt proponentes firmiter, nullum PRINCIPATUM
 „ posse vel debere commutari vel alienari ab Imperio, vel ad alium Principem transferri, sine
 „ voluntate præsentis Principis Illius Principatus, & de plano consensu ejusdem Mini-
 „ sterialium, super quo facta à nobis inquisitione, per Sententiam PRINCIPUM, & ob-
 „ sequutionem tam nobilium quàm Baronum atque Ministerialium, & omnium qui ade-
 „ rant, judicatum est, nullum Principatum posse vel debere nomine Concambii vel cu-
 „ juscunque alienationis ad aliam personam transferri ab Imperio, nisi de mera voluntate
 „ & assensu Principis præsentis & Ministerialium ejusdem Principatus. Nos igitur Ju-
 „ stitiæ Protectores, nullo conamine juri reniti volentes, sententiam ipsam duximus ap-
 „ probandam: & quod contra memoratas Ecclesias & earum Principes pro Episcopo &
 „ Ecclesia Ratisponensi minus debite feceramus omninò retractavimus in continenti præ-
 „ sente Episcopo præfato. Et ne de cetero similia contingant, decernimus, & perpetua
 „ firmitudine observandum judicamus; Quòd nulli liceat ulli Successorum nostrorum,
 „ Romano Regi seu Imperatori Principatum aliquem (ut superius sententiatum est) ab Im-
 „ perio aliquo modo alienare, sed omnes Imperii Principatus à suo Jure & honore illæ-
 „ sos observare. Ut itaque fidelis dilecta nostra Gertrudis & Successores ejus Abbatisa,
 „ nec non regalis Ecclesia Superioris Monasterii hac sententia gaudeant, in antea & glo-
 „ rientur in perpetuum, hoc scriptum indulgimus Sigillo Majestatis nostræ roboratum.
 „ Acta sunt hæc anno Domini MCCXVI.

§. XXIV.

De Sacramento.

Anno Domini MCCLV. quidam Presbyter in Civitate Ratisponensi Corpus Christi pro
 quodam infirmo portans in lutum profundum cecidit, in loco qui Judenpurk diceba-
 tur, hostiis salutaris Sacramenti dispersis. Ubi statim facta capella in honorem Corpo-
 ris Christi, postea verò Monasterium Augustinensium Fratrum ibidem fundatur. Con-
 rado Hiltprand, & Ulrico von der Prunlat Magistris structuræ existentibus,

§. XXV.

De F. Bertholdo Minorum Ratisponensi.

Anno Domini MCCLI. Frater Bertholdus Natione Ratisponensis Ordinis Fratrum Mi-
 norum prædicare cæpit. Ad cujus prædicationem dicuntur aliquando centum millia
 hominum confluisse. Hic sepultus est Ratisponæ ad Fratres Minores, hoc habens Epi-
 taphium: MCCLXXII. XIX. Kal. Januarii obiit Frater Bertholdus, Magnus Prædicator,
 hic sepultus Lucie Virginis.

§. XXVI.

De Monasterio Fürstense.

Anno Domini MCCLVI. Ludovicus Dux Bavarie, Comes Palatinus Dominam Mariam
 conjugem suam Sororem Ducis Brabantie in Werd Suevico decapitari jussit. Mife-
 rat enim ipsa binas litteras, unas Duci qui tunc in partibus Rheni erat, alteras Heinrico
 Comiti Hirsuto * quæ etiam ex errore marito præsentatæ fuerant. Pro emenda vero
 conjugis otiosæ Abbatisa in Fürstense à Ludovico prædicto fundatur.

* Rhaugraff.

§. XXVII.

Cathedralis Ecclesia Ratisponensis igne consumitur.

Anno Domini MCCLXXIII. Ecclesia Cathedralis S. Petri Ratisponæ voragine ignis pe-
 nitus est destructa & campanæ omnes liquefactæ, & consumptæ. XV. die Aprilis.
 Anno Domini MCCLXXVI. in Festo S. Pauli Apostoli consecratus & repositus est pri-
 mus lapis in nova structura præfata Ecclesie Cathedralis Ratisponensis, à Reverendo
 Leone ejusdem sedis tunc Episcopo,

§. XXVIII.

De Ottakaro Rege Bohemiae.

Anno Domini MCCLXI. Ottokarus Rex Bohemiæ Regem Ungariæ est aggressus Belam nomine, in dicto Campo Marchfeldt, & obtinuit Victoriam, auxiliante sibi Ulrico Duce Karinthiæ, & Fratre suo Philippo electo Saltzburgenſis Eccleſiæ. Et in ſignum Victoriæ condita eſt civitas in eodem loco qui dicitur Marcheck, poſtea in jam dicto campo Marchfeldt dictus Ottokarus Rex pugnans cum Rudolfo Rege Romanorum Bohemis terga vertentibus cum multis nobilibus eſt occiſus. Hic Rudolphus Rex ſapiens fuit. Ad quem acceſſit quidam in Civitate Lawbing dicens: O Rex potentiffime, peto aliquid mihi date. Qui reſpondit: Cur Cariffime tibi quid dare debeam? At ille: quia cognatus meus eſtis. Cui Rex: unde dilecte? Ille reſpondit: de Coſtis Adam. Ad quem Rex: Vade, & affer ſaccum grandem & amplum. Ille lætus, putans quod ſibi hunc replete vellet: quem quum portaffet, & ad Regem rediſſet, denarium unum in ſaccum ſibi projecit, & dixit: Modò vade, & unumquemque qui tibi ex ſanguinis propinquitate tantum, ut ego, attinet, tot dare facias, & hunc ſaccum plenum habebis.

XXIX.

De Heinricho Epifcopo Ratisponenſi de Roteneck.

Anno Domini MCCLXXVII. Heinrichus Comes de Roteneck Ratisponenſis Eccleſiæ Canonicus, & Archidiaconus, Ratisponenſi Eccleſiæ præficitur Epifcopus. Hic dictam Cathedralẽ Eccleſiam S. Petri incendio conſumptam & deſtructam, & ab Anteceſſore ſuo reædificari inceptam ſumptuoſo opere (quod & materiam ſuperabat) ut ad ſinem perducı poſſet multis laboribus procuravit, & multa præcioſa ornamenta dictæ Eccleſiæ dedit. Hic etiam patrimonium ſuum, ſcilicet Comitatum & Caſtrum in Roteneck cum pertinentiis ſuis Ludovico Duci Baviariæ vendidit, & Ratisponæ Eccleſiam, multis debitis oneratam ab uſuris & damnis aliis liberavit.

Item Advocatiam in Vilden, Eberſpaunt, Deysbach, Eſſenbach, Piltſting & Erling à Dominis Ducibus Baviariæ, & alia multa magna pecunia comparavit.

Item fecit fieri duas campanas, quarum una dicitur Apoſtolorum, altera S. Petri.

Item per duos Monachos de Halsprun edoceri fecit Muſicam in Eccleſia, cantu uſuali in Muſicam permutato.

§. XXX.

De Monafterio Unſer Frauen Zell.

Anno Domini MCCCXIII. Nicolaus Regis Bohemiæ Cancellarius Eccleſiæ Ratisponenſi præficitur Epifcopus. Hic debita maxima, quæ Anteceſſor ſuus in damnum Eccleſiæ fecerat, integraliter perſolvit; & omnia caſtra, & munitiones quæ idem Anteceſſor ſuus perſonis potentibus obligaverat, redemit, & quamdiu vixit in ſua habuit poteſtate. Quæ etiam moriens plena & optimè proviſa reliquit. Hic inter regni & ſedis diſſenſionem ſibi & clero ſuo providit, quòd à proceſſibus & ſententiis contra Imperatorem Ludovicum fulminatis ſeu fulminandis ex ſpeciali Papæ gratia ſubportatus Indignationem Cæſaris non incurrit. Hic duobus Eremitis, ſcilicet Gotfrido & Alberto ob humilem eorum devotionem, nec non interceſſione dilecti ac fidelis ſibi Reymari de Preubergk conceſſit, ut in nemore quodam apud Caſtrum Preubergk in pede montis Schoploch cellam duorum vel trium, & aliorum poſſint conſtruere & Oratorium ædificare. Hic eſt locus ille, in quo nunc eſt Abbatia Ordinis S. Benedicti, *Unſer Frauen Zell* vulgariter nuncupata. Hic quum quædam Gravamina Monafterio S. Emerani Ratisponæ inferret, Baldwinus Abbas dicti Monafterii, ad ſedem Apoſtolicam, quæ tunc Avenione erat, appellavit, ubi diligenter cauſam perſequens, & principaliter libertatem & exemptionem ſui Monafterii, ibidem moritur & ſepelitur. Cui Dominus Papa videlicet Johannes XXII. Fratrem Albertum, dicti Domini Baldwini Capellanum, qui in totâ cauſâ fidelis ei coadjutor extiterat, auctoritate Apoſtolica ſurrogavit, & ſententiam tulit, pronuncians, dictum Monafterium S. Emerani eſſe liberum & ab omni iurisdictione Epifcopi Ratisponenſis penitus exemptum, Epifcopo tamen ſingulis annis XXX. libras Turonenſium parvorum tenetur miniſtrare. Hic magnam campanam, quæ B. Mariæ apud vulgus vocatur, fieri fecit, cujus ſuperſcriptio continet hunc verſum:

Sanctos collaudo, tonitrus fugo, funera claudio.

Quo-

Quoniam plerumque tabulata fortia unius scintillæ læsione ruere noscuntur; rem gestam hujus Nicolai temporibus, prout fertur, refero. Quidam Pistor in Civitate Ratisponensi per saltum gradus, qui vulgo *Peken-bruckh* dicitur, culpis suis exigentibus punitus est. Qui dum de palude egrederetur, per insolentiam cujusdam Civis in paludem retruditur: quod dum Pistor calamitosus ægrè ferret, Civis hoc, utpote gloriosus, nihili pendit. Fit igitur die quadam Presbytero cum Sacramento transeunte ad infirmum quendam, & Pistor Sacerdotem sequitur. Cum autem Civis ille ob Christi Corporis reverentiam in vico prope turrim Episcopalis Curie geniculareret, Pistor eum in eodem loco interfecit: & in aulam Episcopalem fugiens, usque ad penetralia Episcopi, violenter à Civibus extractus, & decapitatus est. Quod Episcopus ægrè ferens, civitate egressus firmavit, se nunquam vivum, vel mortuum in Ratisponam reverfurum, quousque de hujusmodi violentia, libertatisque fractione debita talio redderetur. Sic itaque extra civitatem moritur, & in Superiori Altach sepelitur. Dicitur, quòd postea nullus in hujusmodi gradu five Ostillo sit punitus.

§. XXXI.

Ebtal Monasterium fundatur.

Ludovicus Imperator anno Domini MCCCXXVII. Romæ accepta Imperiali Benedictione, dum post splendorum ac magnos sumptus fiscus Imperialis deficeret, suis etiam magnatibus ratione sumptuum in obfides datis, dum quadam die nimium anxietur, & solus in Ecclesia existens tractaret, quomodo ad propriam terram Bavariam posset reverti; quidam Monachus canicie venerandus sibi afficit, dicens: Ludovice, si assentiri velles consilio meo, ego tibi darem consilium, mediante quo finem tuis curis imponeres. Qui respondit dicens: Quod ejus consilio libenter acquiesceret, dummodo Deum per hoc graviter non offenderet. Ad quod Monachus: habes in terra tua locum dictum Amphering, in quo ad honorem Dei, & gloriosæ Virginis Mariæ, Monasterium ædificabis. Ad quod Imperator: Locum hunc ignoro, & nunquam nomen ejus audivi. Ad quod Monachus dixit Imperatori: Quidam Dominus Italicus ad te veniet, petens à te libertatem sui, & suæ terræ, qui tibi tantam dabit pecuniam, quantam postulabis, qua habita, domum poteris reverti. Hoc audito Imperator seriose promittit Monasterium hoc se esse fundaturum. Tunc Monachus dedit Imperatori imaginem Virginis Mariæ factam de Alabastro, & continuò disparuit, & nusquam ultra potuit reperiri. Accidit, ut quidam Dominus (sicut dixerat Monachus) veniret, & libertatem postulare. Imperator autem secundum Consilium Magnatum suorum, centum Millia florenorum postulabat. Quæ Dominus iste libenter dabat, insuper Imperatrici L. Millia florenorum propinavit, & ad Cancellarium duo Millia florenorum. Ex hinc dicitur ortum proverbium: Quod centum Millia florenorum maxima sit summa, quam sciat Bavarus, five Teutonicus postulare. Imperatore igitur ad terram suam reverso, locus Amphering in quadam densa sylva, ubi à Vespillonibus plurima homicidia fiebant, à venatore monstratur, & Monasterium ibidem (prout Imperator voverat) fundatur, & Ethal nomen imponitur. in quo adhuc imago Virginis Gloriosæ (cujus superius mentio est facta) monstratur. Ponitur primus lapis ab Imperatore, anno Domini MCCCXXX. in die S. Vitalis Martyris. Fit itaque ibidem Abbatia Ordinis S. Benedicti, cum viginti duabus personis. Et primus Abbas de Reichenbach recipitur nomine Fridericus Heinrichsreutter. Instituitur etiam ibidem Mansio XXII. militibus, & uxoribus eorundem, & sex viduis, quibus dabatur Præbenda, sicut & Monachis. Et duravit hoc Imperatore vivente: quo defuncto filii sui bona, quæ Pater dederat, sibi usurpaverunt: propter quod milites ibidem esse defuerunt, & Monasterium multum attenuatum est.

Hic Ludovicus Dux Baviaræ lites cum civitate Ratispona habuit, quam quum per multos annos expugnare non posset, tandem cum scitu & juvamine quorundam Civium etiam potentium; utpote consulum in Domo Ducum Baviaræ foramen sub terra fecit, ipse laborando ab extra, civibus juvantibus ab intra, intendens per hoc foramen civitatem intrare, & eam obtinere, sed frustra. Nam ea die, qua per foramen semper duo & duo civitatem intrare debuerant, foramen hoc inventum fuit. In cujus rei signum in loco eodem lapis muro impositus est, continens inscriptionem quæ sequitur:

Anno Domini MCCCXXXVII. *des Eritags vor S. Urhanstag, ward das Loch gefunden, und zween darinn gefangen, die das Loch gruben: und wurden des nechsten Eritags darnach in die Zinnen gebangen.*

Hic Ludovicus, antequam cum Fratre suo Rudolfo regnaret, Monasterium Augustinensium in Monaco fundavit. Hic etiam Ludovicus fundavit Monasterium Windespach, locavitque ibidem Fratres de Ordine S. Wilhelmi prope Castrum Fürstenberg.

Hic etiam Ludovicus Imperator, & Pater suus Ludovicus Dux Bavarïæ dicuntur esse fundatores Monasterii Sanctimonialium in Pettendorf, Ordinis Prædicatorum.

§. XXXII.

Monasterium Carmelitarum.

Anno Domini MCCCLXVII. Albertus Stainhauf, Civis & Præpositus Dominorum de Capitulo Augustinensi in Straubing, accedente assensu Alberti Ducis filii Ludovici Imperatoris, in arena sua dictæ Civitatis Claustrum Fratrum Carmelitarum fundavit. Hujus prædicti Alberti filius, nomine Albertus ibidem in medio Chori est tumulatus.

§. XXXIII.

De Monasterio Can. Reg. in Langenzend.

Sigismundus Rex Marchionatum Brandenburgensem, quem ex obitu Patruï sui Jodoci hæreditario jure habebat, Friderico Burggravio Nuringensi, & suis hæredibus contulit perpetuò possidendum. Hic Fridericus Burggravius adhuc regnante Ruperto Romanorum Rege in Ecclesia Parochiali oppidi in Langenzend, quæ jure collationis ad eum pertinebat, Monasterium Canonicorum Regularium instituit.

Item ipse Rex Sigismundus anno primo post Concilium Constantiense, qui est MCCCCXVIII. circa Festum Martini per Ratisponam in Ungariam descendens ex concessione Martini Papæ V. decimam reddituum & fructuum à clero per Alemanniam accepit.

§. XXXIV.

De Monasterio Montisgratiæ.

Anno Domini MCCCCXXVI. quarto nonas Martii obiit Catharina Ducissa Pomeranorum Uxor Johannis Ducis Bavarïæ, filii Ruperti Regis in Newmark tumulata. Hæc est fundatrix Monasterii Montisgratiæ, * de Ordine Salvatoris, qui & S. Brigittæ dicitur, non multum inde distantis.

* Gnadeberg.

ORIGI-